

De werkwijze en het schadekader

van de Commissie Werkelijke Schade

Inhoudsopgave

1. Inleiding
  - 1.1. De taak en werkwijze van de CWS
  - 1.2. De procedure van de CWS in het kort
2. Immateriële schade
  - 2.1. Bouwsteen A: Aantasting in de persoon, van de eer en de goede naam
  - 2.2. Bouwsteen B: Gezinssamenstelling
  - 2.3. Bouwsteen C: Het inkomen van de ouders in relatie tot de teruggevorderde kinderopvangtoeslag
  - 2.4. Bouwsteen D: Onterecht geen recht op kinderopvangtoeslag
  - 2.5. Bouwsteen E: De stressvolle jaren vanaf de eerste negatieve kinderopvangtoeslagbeschikking
3. Materiële schade
  - 3.1. Vervangende opvangkosten
  - 3.2. Verletdagen en reiskosten regelzaken
  - 3.3. Overige verletkosten
  - 3.4. Inkomensschade
  - 3.5. Extra studiekosten wegens studievertraging
  - 3.6. Vergoeding voor gemiste waardeinstijging goederen en verkoop onder de marktwaarde
  - 3.7. Verhuiskosten en vervanging inboedel
  - 3.8. Kosten leningen, schulden en dwanginvorderingen
  - 3.9. Kosten juridische bijstand
  - 3.10. Medische kosten
  - 3.11. Overige vermogensschade
4. Kosten voor het voeren van de procedure bij de CWS

1. Inleiding

1.1. De taak en werkwijze van de CWS

De CWS adviseert de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) over verzoeken van gedupeerde ouders om aanvullende schadevergoeding. Dat doet de CWS op basis van de Wet Hersteloperatie Toeslagen. Hierin is opgenomen dat de CWS met toepassing van het civiele schadevergoedingsrecht adviseert over de vraag of de door de ouder werkelijk geleden schade hoger is dan de al ontvangen compensatie en zo ja, hoeveel hoger. Ook moet die schade het gevolg zijn van het handelen van de Belastingdienst/Toeslagen (BD/T): het zogenoemde causaal verband. De CWS gaat bij de vaststelling van het causale verband zo ruimhartig mogelijk te werk. De CWS adviseert op basis van het verhaal van de ouder dat aannemelijk is en de informatie uit het ouderdossier dat door UHT wordt aangeleverd. De maximumbedragen zijn gebaseerd op onder meer algemene richtlijnen uit de letselschadepraktijk, maar ook op de ervaring die de CWS inmiddels heeft opgedaan in verschillende zaken. Het gaat om veel voorkomende schadeposten waarvan in het algemeen kan worden gesteld dat het logisch is dat een gedupeerde van de toeslagenaffaire deze schade zal hebben geleden. Op deze manier kan de CWS betrekkelijk eenvoudige schadeposten sneller op aannemelijkheid toetsen. Wanneer het verzoek van de ouder het maximumbedrag voor een individuele schadepost overstijgt, wordt van de ouder meer gevraagd om zijn/haar verhaal te onderbouwen, eventueel met schriftelijke stukken. Ook wanneer een specifieke schadepost zich vanwege de complexiteit niet leent voor een vereenvoudigde advisering, zal aan de ouder meer gevraagd worden ter onderbouwing. Denk hierbij aan schadeposten als inkomensschade en schade als gevolg van medische klachten. In het advies houdt de CWS rekening met de compensatie en/of tegemoetkoming die de ouder al heeft ontvangen van UHT. Dit betekent dat alleen wanneer de werkelijk geleden schade van de ouder hoger is dan het bedrag dat al is ontvangen, geadviseerd wordt tot een aanvullende schadevergoeding.

1.2. De procedure van de CWS in het kort

Om te beginnen brengt de CWS bij elk verzoek in kaart welke schadeposten de ouder in het verzoekformulier opgeeft. Dit legt de CWS naast de informatie uit het ouderdossier van UHT. De ouder wordt zo snel mogelijk uitgenodigd voor een persoonlijk intakegesprek. In dit gesprek kan de ouder zijn of haar verhaal vertellen. De ouder kan hierbij hulp krijgen van een rechtsbijstandverlener.

De CWS kan tijdens dit gesprek vragen stellen om een beter beeld te krijgen van de geleden schade. Tijdens het gesprek worden ook het verzoekformulier, de verschillende schadeposten en de informatie uit het ouderdossier met de ouder besproken. Als dat nodig is, helpt de CWS de ouder om het verzoek aan te vullen met (nog) ontbrekende schadeposten. Ook helpt de CWS de ouder om het verzoek zo goed mogelijk te onderbouwen. Het doel is dat de ouder de schade die is geleden ook vergoed krijgt. Na het gesprek stuurt de secretaris een verslag van het gesprek aan de ouder. De ouder kan hierop reageren en deze reactie wordt bij het verslag gevoegd.

De CWS onderzoekt vervolgens voor elke schadepost of de schade 'aannemelijk' is geworden en of het aannemelijk is dat de schade is veroorzaakt door de problemen met de kinderopvangtoeslag. De

COMMISSIE WERKELIJKE SCHADE

basis is hierbij steeds het (aannemelijke) verhaal van de ouder in combinatie met de informatie uit het ouderdossier van UHT, de tijdlijn van de problemen met de kinderopvangtoeslag en de verkregen informatie uit het intakegesprek.

Als blijkt dat de ouder schade heeft geleden door de problemen met de kinderopvangtoeslag, wordt de omvang van de schade vastgesteld. Met andere woorden: hoeveel aanvullende schadevergoeding zou de ouder op grond van het recht moeten krijgen?

Vervolgens stelt de CWS een advies op over de te vergoeden aanvullende schade. Dit advies stuurt de CWS naar de ouder en op hetzelfde moment naar UHT. De ouder wordt binnen drie dagen gebeld door de CWS voor een mondelinge toelichting op het advies. Als UHT nog vragen heeft over het advies, worden die aan de CWS gesteld. Dit gebeurt in het kader van de zogenoemde vergewisplicht; de plicht die op UHT rust om te controleren of het advies zorgvuldig is opgesteld, goed te volgen is en overeenkomt met het beleid dat UHT van de CWS kent. Hierna neemt UHT een beslissing op het verzoek van de ouder, waarbij UHT over het algemeen het advies van de CWS volgt. Deze beslissing wordt een 'beschikking aanvullende schadevergoeding' genoemd. UHT kan afwijken van het advies van de CWS, maar dit moet dan goed onderbouwd worden.

2. Immateriële schade

In het advies wordt door de CWS eerst ingegaan op de immateriële schade: het emotionele leed dat de ouder en het gezin hebben ervaren door de problemen met de kinderopvangtoeslag. Het verhaal van de ouder is hierbij steeds het vertrekpunt. Het is daarbij belangrijk dat de ouder ook het leed van de kinderen en de eventuele toeslagpartner meeneemt in het verhaal. Het volledige verhaal van de ouder is voldoende, de ouder hoeft niet zelf bedragen te noemen.

De CWS vindt het belangrijk om in het advies duidelijk te maken hoe de immateriële schadevergoeding is berekend. Daarom werkt de CWS met bouwstenen. Per bouwsteen bekijkt de CWS een aantal factoren die meewegen bij het bepalen van de immateriële schadevergoeding. Elk advies is maatwerk. Er is ruimte om extra factoren mee te wegen als een individuele zaak daarom vraagt.

2.1. Bouwsteen A: aantasting in de persoon, van de eer en de goede naam

Deze bouwsteen ziet op het emotionele leed van de ouder en/of toeslagpartner. Bij deze bouwsteen weegt de CWS in ieder geval de volgende factoren mee (niet limitatief):

1. Sociale impact op het leven van de ouder. Denk aan: het effect op vriendschappen en relaties, het verlies van relaties/familie, het verlies van werk, vertraging of stopzetting van een opleiding, schaamte om het geld te hebben moeten lenen van familie/vrienden.
2. Moeilijke langdurige financiële omstandigheden, waaronder ook schuldhulpverlening of deelname aan een WSNP-traject (die begon/doorliep toen de kinderopvangtoeslagproblemen waren begonnen).

COMMISSIE WERKELIJKE SCHADE

3. Wel/niet terugbetaling van de kinderopvangtoeslagschuld. In zoverre de ouder daarvoor ruimte had en ook afgezet tegen het inkomen wat de ouder had.
4. Tijdsduur: hoe lang heeft de kinderopvangtoeslagschuld 'boven het hoofd' van de ouder gehangen?
5. Stress over de organisatie van vervangende opvang. Denk aan: stond de ouder er alleen voor toen de problemen met de kinderopvangtoeslag speelden en er vervangende opvang geregeld moest worden? Kon de ouder een beroep doen op zijn/haar netwerk voor hulp?
6. Moeilijke financiële omstandigheden als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag die hebben geleid tot een BKR-registratie (belastingsschulden zelf worden niet bij het BKR geregistreerd).
7. Het voeren van bezwaar- en/of beroepsprocedure(s). Deze procedures heeft de ouder gevoerd tegen de (onterechte) beslissingen van de BD/T.
8. Invordering van de kinderopvangtoeslagschuld tijdens de bezwaar- en/of beroepsprocedure(s) die de ouder heeft gevoerd.
9. Ervaren ongelijke behandeling/ discriminatie door de ouder.
10. Aangetast gevoel van eigenwaarde.
11. Kwalificatie opzet/grove schuld (O/GS). Dit is een persoonlijke kwalificatie en wordt daarom alleen voor de ouder meegenomen.
12. Weigering van een persoonlijke betalingsregeling en/of het niet meewerken van de BD/T aan een schuldhulptraject vanwege de O/GS-kwalificatie.
13. Beslaglegging/loonbeslag/loonvorderingsbrief. Denk aan de nadelige gevolgen van een beslaglegging zoals de verslechterde relatie met de werkgever als gevolg van loonbeslag of schaamte hierover bij de ouder.
14. Gedwongen verhuizing.
15. Verdriet door verkoop sieraden (mede) door de kinderopvangtoeslagschulden.
16. Dwangverrekening. Denk aan een verrekening van de teruggevorderde kinderopvangtoeslag met andere toeslagen en/of belastingteruggaven.
17. WSNP-traject gestart (mede/ grotendeels) als gevolg van de kinderopvangtoeslagproblemen.
18. Dak- of thuisloosheid.
19. Impact van jeugdbeschermingsmaatregelen. Denk aan: ondertoezichtstelling en uithuisplaatsing.
20. Medisch component.
21. Impact op de relatie.
22. Kwetsbaarheid zwangerschap/alleenstaande/na overlijden.

Aan elke factor die van toepassing is wordt door de CWS, afhankelijk van hoe zwaar de factor meeweegt, een bedrag toegekend. Zo maakt het voor de hoogte van het bedrag bijvoorbeeld uit hoe lang de kinderopvangtoeslagschuld boven het hoofd van de ouder en het gezin heeft gehangen. Ook kunnen er verschillen bestaan tussen de ouder en de toeslagpartner in de factoren die van toepassing zijn en in welke mate. Dit hangt af van de concrete omstandigheden van het geval. Daarom kan het bedrag aan immateriële schadevergoeding tussen de ouder en de toeslagpartner verschillen. Dit wordt door de CWS uitgelegd in het advies.

COMMISSIE WERKELIJKE SCHADE

2.2. Bouwsteen B: gezinssamenstelling

De CWS gaat ervan uit dat ook de kinderen in het gezin in meer of mindere mate emotioneel leed hebben ervaren als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag. Hieraan wordt door de CWS een bedrag tussen de € 1.500 en € 3.000 per kind verbonden, afhankelijk van de impact van de problemen op de kinderen. De CWS legt steeds uit welke concrete feiten en omstandigheden hebben geleid tot het vastgestelde bedrag. Deze bouwsteen geldt voor alle kinderen die zijn geboren vóór de datum van de definitieve compensatiebeschikking en ten tijde van de problemen met de kinderopvangtoeslag minderjarig waren en tot het gezin van de ouder behoorden (op hetzelfde adres als de ouder ingeschreven in de basisadministratie en/of de kinderen waarvoor de ouder onderhoudsplichtig was). De immateriële schadevergoeding bij de CWS voor het kind/de kinderen staat los van de zogenoemde Kindregeling die inmiddels door UHT wordt uitgevoerd.

Om te bepalen of er immateriële schade is, kijkt de CWS naar de volgende factoren:

1. Materiële impact: door de financiële gevolgen van de kinderopvangtoeslagproblemen was er geen geld voor nieuwe kleding, hobby's, schoolreisje, kinderfeestjes enzovoort.
2. Sociale impact: bijvoorbeeld als gevolg van het voorgaande is het kind gepest op school. Maar ook: minder aandacht voor de kinderen omdat de ouder meer moest werken/op andere tijden, het effect van stress/spanningen op de relatie tussen de ouders die doorwerkten op een kind, enzovoort.
3. Eventuele jeugdbeschermingsmaatregelen die te maken hebben gehad met de kinderopvangtoeslagproblemen. Of die misschien al aan de orde waren, waar de kinderopvangtoeslagproblemen bovenop kwamen.
4. Dak- of thuisloos raken tijdens of misschien net na de periode dat de kinderopvangtoeslagproblemen speelden.

De problemen met de kinderopvangtoeslag kunnen op veel verschillende manieren impact hebben (gehad) op het leven van het kind, die meer of minder meewegen. Daarom wordt naar het totaalplaatje gekeken en niet naar afzonderlijke factoren zoals bij de ouder en/of de toeslagpartner.

Als er als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag sprake is geweest van jeugdbeschermingsmaatregelen, wordt per gezin een extra bedrag tussen de € 3.500 en € 5.000 toegekend. De hoogte van het bedrag stelt de CWS vast aan de hand van het specifieke geval en wordt in het advies uitgelegd. Dit bedrag wordt eenmalig per gezin bij de immateriële schadevergoeding van het kind/de kinderen meegewogen.

2.3. Bouwsteen C: het inkomen van de ouders in relatie tot de teruggevorderde kinderopvangtoeslag

Ouders met een laag inkomen moesten vaak veel kinderopvangtoeslag terugbetalen. Voor deze ouders was de schok extra groot toen ze met de terugvordering(en) werden geconfronteerd. In deze bouwsteen wordt recht gedaan aan de verhouding tussen de totaal teruggevorderde kinderopvangtoeslag en het (bruto) jaarinkomen van de ouder/het huishouden in het jaar/ de jaren waarin de ouder (en de toeslagpartner) met de terugvordering(en) werd(en) geconfronteerd. Dit is het moment waarop de brief met het bericht van stopzetting/nihilstelling/neerwaartse bijstelling en

COMMISSIE WERKELIJKE SCHADE

het bedrag dat als gevolg daarvan wordt teruggevorderd in de brievenbus is gevallen. De hoogte van deze immateriële schadepost berekent de CWS door de totaal teruggevorderde kinderopvangtoeslag te delen door het totale (gezamenlijke) jaarinkomen in het confrontatiejaar/de confrontatiejaren. Afhankelijk van de uitkomst kan het bedrag variëren tussen de € 500 en € 3.000. Bij deze bouwsteen wordt de immateriële schade per huishouden vastgesteld.

2.4. Bouwsteen D: onterecht geen recht op kinderopvangtoeslag

Na de stopzetting en terugvordering is veel ouders het recht op kinderopvangtoeslag voor de jaren daarna ontzegd. Ook hebben ouders uit angst voor de BD/T geen kinderopvangtoeslag meer aangevraagd voor opvolgende jaren. Voor de materiële schadeposten die hierdoor veroorzaakt zijn kan een ouder materiële schadevergoeding krijgen (zoals vervangende opvangkosten en inkomensschade). Maar er is ook immateriële schade: omdat de ouder geen toegang tot een voorziening van overheidswege meer kreeg, die bedoeld is om alle ouders in staat te stellen te werken of te studeren, werd de ouder een kans ontnomen om zijn financiële situatie te verbeteren. Deze bouwsteen gaat over de periode waarin de ouder geen toegang had tot de kinderopvangtoeslag. Dit gaat ook om het vertrouwen dat de ouder niet meer durfde te stellen in de overheid.

Bij deze bouwsteen kijkt de CWS of het door de problemen met de kinderopvangtoeslag komt dat de ouder (tijdelijk) geen kinderopvangtoeslag meer heeft kunnen aanvragen in een periode dat de ouder wel recht had op kinderopvangtoeslag. Als einddatum geldt in ieder geval altijd de definitieve compensatiebeschikking van UHT. Op dat moment was het voor de ouder voldoende duidelijk dat (weer) kinderopvangtoeslag aangevraagd kon worden zonder het risico van terugvordering op een later moment.

Voor elk (deel van een) jaar dat de ouder als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag geen kinderopvangtoeslag heeft ontvangen of aangevraagd terwijl daar wel recht op bestond, wordt een bedrag van € 500 toegekend. Deze bouwsteen wordt per huishouden berekend en eenmalig opgeteld bij het immateriële schadebedrag van de ouder.

2.5. Bouwsteen E: De stressvolle jaren vanaf de eerste negatieve kinderopvangtoeslagbeschikking

Via deze bouwsteen wordt de stressvolle tijd als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag tot aan het herstel vergoed. Voor elk (deel van een) half jaar wordt een bedrag van € 500 toegekend, gerekend vanaf het eerste moment van vooringenomen handelen. Als moment van herstel wordt door de CWS doorgaans de datum van het advies aangehouden. Dit kan onder omstandigheden een ander moment zijn, wat door de CWS in het advies wordt uitgelegd. Een vergoeding voor deze tijd kan eenmalig per huishouden worden toegekend.

3. Materiële schade

Met materiële schade wordt bedoeld alle schade die direct in geld kan worden uitgedrukt. Hier kunnen verschillende posten onder vallen, zoals kosten voor vervangende opvang, verlies aan inkomsten en vermogensschade bij (gedwongen) verkoop van spullen. In de definitieve compensatiebeschikking van UHT is onder andere voor de materiële schade een vergoeding gegeven van 25 procent van het bedrag dat door de BD/T ten onrechte is teruggevorderd. Als aannemelijk is dat de werkelijke schade hoger is dan het bedrag dat UHT al heeft toegekend, zal de CWS adviseren om een aanvullende schadevergoeding uit te keren.

Hierna zal op de meest voorkomende schadeposten worden ingegaan. Dit betekent uitdrukkelijk niet dat er niet meer en/of andere schadeposten kunnen zijn; de opsomming hieronder is niet limitatief.

3.1. Vervangende opvangkosten

Het kan zijn dat de ouder door de problemen met de kinderopvangtoeslag vervangende opvang voor het kind/de kinderen heeft moeten regelen, omdat geen gebruik meer kon worden/werd (vanwege de kinderopvangtoeslagproblemen) gemaakt van de reguliere opvang. De schade die de ouder hierdoor heeft geleden kan voor vergoeding in aanmerking komen. Dat is het geval als de ouder in die periode recht zou hebben gehad op kinderopvangtoeslag, bijvoorbeeld als de ouder werkte en kinderen had die 12 jaar of jonger waren.

Uitgangspunt voor de vaststelling van de omvang van de schade is het door de ouder verzochte bedrag. Wanneer de ouder geen bedrag meer kan noemen, wordt deze schade berekend met behulp van vaste bedragen.

Wanneer de ouder meer vraagt dan de vaste bedragen zal de ouder de hoogte van de schade aannemelijk moeten maken. Dat kan door informatie over hoeveel uren vervangende opvang werd afgenomen per week/maand, voor hoeveel kinderen, voor welk tarief, op welke wijze de betaling plaatsvond etc. Wanneer de hoogte van de schade aannemelijk is geworden, wordt deze afgezet tegen de door de CWS gehanteerde maatstaf van een redelijke vergoeding per uur voor alle kinderen tezamen. Deze redelijke vergoeding bedraagt € 5 voor het kind met de grootste opvangbehoefte, vermeerderd met € 2 voor het tweede kind en € 1 voor het derde en elk daarop volgende kind per uur, waarbij uitgegaan wordt van 46 weken vervangende opvang per jaar. Wanneer de ouder stelt dat een hoger tarief is betaald, dient de ouder aannemelijk te maken dat het in dit specifieke geval gerechtvaardigd is om uit te gaan van een hoger tarief. De berekening wordt in het advies opgenomen. Eventuele reiskosten van en naar de vervangende opvang zijn in deze redelijke maximale vergoeding meegenomen.

3.2. Verletdagen en reiskosten voor regelzaken

De CWS gaat ervan uit dat alle ouders tijd kwijt zijn geweest aan de problemen met de kinderopvangtoeslag. Of dat nu is door afspraken bij advocaten, bij het Juridisch Loket, bij de

COMMISSIE WERKELIJKE SCHADE

gemeente, afspraken met bewindvoerders of met de BD/T, het voeren van procedures, tijd die nodig was om door de BD/T gevraagde stukken te verzamelen, te kopiëren of op te sturen, of tijd die in de wacht is doorgebracht bij de Belastingtelefoon.

De CWS wil deze tijd en reiskosten compenseren door middel van een forfaitaire schadevergoeding. De ouder hoeft hier niet om te verzoeken. De compensatie wordt ambtshalve toegekend. De CWS neemt deze schade aan in het kader van de ruimhartigheid. Dit betekent het volgende:

- a. Aan alle gedupeerde ouders wordt per huishouden een vaste vergoeding van € 300 toegekend voor regelzaken per toeslagjaar waarvoor UHT compensatie heeft toegekend of een tegemoetkoming heeft toegekend op grond van een onterechte O/GS-kwalificatie (in dit laatste geval wordt eenmalig een bedrag van € 300 toegekend voor alle O/GS-jaren).
- b. Aan alle gedupeerde ouders die (een) procedure(s) hebben gevoerd tegen een terugvordering/ onterechte lagere vaststelling/stopzetting van de kinderopvangtoeslag waarvoor zij compensatie hebben gekregen, wordt per huishouden een extra forfaitair bedrag toegekend per gevoerde procedure. Dat is een bedrag van € 200 per gevoerde procedure: bezwaar, beroep, hoger beroep en herziening. Dit bedrag komt bovenop de onder a. genoemde € 300 per toeslagjaar.

3.3. Overige verletkosten

Naast regelzaken kan de ouder ook vrij hebben genomen voor incidentele bezoeken aan medische behandelaren of voor de incidentele opvang van de kinderen. Ook hier geldt natuurlijk dat er een verband moet zijn met de problemen met de kinderopvangtoeslag. De ouder moet verzoeken om vergoeding van deze kosten. Als de CWS de bezoeken aan de behandelaren en/of de incidentele opvang aannemelijk vindt, dan adviseert zij een vergoeding van € 75 per dagdeel, inclusief eventuele reiskosten en wettelijke rente.

3.4. Inkomensschade

Het gaat hier om een verlies aan inkomsten als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag. De ouder kan bijvoorbeeld minder zijn gaan werken of helemaal gestopt zijn met werken om de kinderen zelf op te kunnen vangen toen de kinderen door het wegvallen van de kinderopvangtoeslag niet meer naar de reguliere opvang konden. Deze inkomensachteruitgang kan door de CWS worden meegenomen, voor zover die niet is opgevangen door andere vormen van inkomen zoals een uitkering.

Ook kan het zo zijn dat de ouder een promotie heeft gemist of studievertraging heeft opgelopen waardoor de ouder later op de arbeidsmarkt is gekomen. Wanneer aannemelijk is dat als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag het inkomen achteruit is gegaan of gemist, kan deze schade voor vergoeding in aanmerking komen. Daarbij kijkt de CWS ook naar andere mogelijke oorzaken voor de achteruitgang van het inkomen of het missen van inkomen die los staan van de kinderopvangtoeslag. Dit kan ertoe leiden dat de CWS meent dat slechts een deel van de schade is veroorzaakt door de problemen met de kinderopvangtoeslag.

COMMISSIE WERKELIJKE SCHADE

Het komt regelmatig voor dat een ouder aangeeft dat hij/zij als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag ziek is geworden of dat de al bestaande medische klachten zijn verergerd, waardoor de ouder arbeidsongeschikt is geraakt. Ook kan als gevolg hiervan de studie zijn afgebroken. Omdat de CWS zelf geen medische beoordeling kan doen, zal de CWS indien nodig met toestemming van de ouder een externe medisch deskundige inschakelen. Dit kan alleen wanneer de ouder het verhaal kan en wil onderbouwen met medische stukken. Hierbij kan gedacht worden aan het journaal van de huisarts en/of het rapport van de verzekeringsarts. Door een medische machtiging in te vullen, geeft de ouder de externe medisch deskundige toestemming om de benodigde stukken bij de in de medische machtiging genoemde behandelaren op te vragen. De ouder hoeft deze stukken dus niet zelf bij de CWS of de externe medisch deskundige aan te leveren.

Als aannemelijk is geworden dat een ouder inkomensschade heeft geleden als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag, moet de omvang van deze schade begroot worden. Voor de begroting van de inkomensschade wordt door de CWS een externe financieel deskundige ingeschakeld. Deze deskundige berekent het misgelopen loon, als ook de pensioenschade. Voor het maken van deze berekening is het van belang dat de deskundige beschikt over voldoende relevante stukken, zoals de functie van de ouder met het bijbehorende salaris, de inkomensgegevens, een (uniform) pensioenoverzicht en eventueel de van toepassing zijnde CAO. Veel van deze informatie is ook terug te vinden in het ouderdossier van UHT.

3.5. Extra studiekosten wegens studievertraging

Het komt voor dat ouders die studeerden door de problemen met de kinderopvangtoeslag studievertraging hebben opgelopen, bijvoorbeeld omdat er geen toegang tot reguliere kinderopvang meer was. Ook kan het zijn dat de ouder de studie heeft opgeschort en is gaan werken om de terugvorderingen van de BD/T te kunnen betalen. Indien de ouder aannemelijk kan maken dat hij/zij als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag studievertraging heeft opgelopen, dan kunnen de extra studiekosten als collegegeld en boekengeld die langer zijn betaald dan onder normale omstandigheden het geval was geweest, onder deze schadepost opgevoerd worden. Bij de begroting van de kosten kan de ouder betaalbewijzen en/of facturen overleggen. Wanneer de ouder deze stukken niet (meer) heeft, gaat de CWS uit van de redelijke kosten. Voor collegegeld kijkt de CWS bijvoorbeeld naar het standaardtarief dat de overheid jaarlijks vaststelt.

De CWS kijkt ook naar andere mogelijke oorzaken voor de studievertraging, die losstaan van de kinderopvangtoeslag. Dit kan ertoe leiden dat de CWS meent dat slechts een deel van de schade is veroorzaakt door de problemen met de kinderopvangtoeslag.

3.6. Vergoeding voor gemiste waardestijging goederen en verkoop onder de marktwaarde

Onder deze schadepost kan een bedrag worden geadviseerd ter vergoeding van gemiste waardestijging van vermogensbestanddelen door een gedwongen verkoop die (mede) het gevolg was van de problemen met de kinderopvangtoeslag. Hierbij wordt in eerste instantie gedacht aan woningen en sieraden, maar ook andere situaties zijn denkbaar.

COMMISSIE WERKELIJKE SCHADE

De situatie kan zich voordoen dat een ouder zich genoodzaakt heeft gevoeld vermogensbestanddelen te verkopen (mede) door de problemen met de kinderopvangtoeslag en daarmee de waardevermindering die bij behoud van deze vermogensbestanddelen was ontstaan, misloopt. Voor de hoogte van de vergoeding bij woningen wordt door de CWS in beginsel 75% van het verschil tussen de meest recente WOZ-waarde en de verkoopprijs van destijds in aanmerking genomen.

Onder deze schadepost valt ook de schade door het onder de marktwaarde hebben moeten verkopen van vermogensbestanddelen. De schade voor woningen wordt door de CWS in beginsel berekend als volgt: WOZ-waarde op datum verkoop minus verkoopprijs van destijds. Daarbij kijkt de CWS ook naar andere mogelijke oorzaken voor de gedwongen verkoop van de woning, die losstaan van de kinderopvangtoeslag. Dit kan ertoe leiden dat de CWS meent dat slechts een deel van de schade is veroorzaakt door de problemen met de kinderopvangtoeslag.

Bij verkoop van sieraden kan de ouder aangeven wat de schade als gevolg van de (gedwongen) verkoop was en gaat de CWS voor schadebedragen tot € 2.000 uit van het aannemelijke verhaal van de ouder. Wanneer de ouder een hoger bedrag vraagt, is het aan de ouder om dit aannemelijk te maken, vaak door middel van het overleggen van (schriftelijke) stukken.

Verder valt gemiste vermogensopbouw door het niet hebben kunnen kopen van een (huur)woning onder deze schadepost. Deze gemiste vermogensopbouw wordt in beginsel berekend als volgt: 75% van het verschil tussen de meest recente WOZ-waarde en de vraagprijs op het moment van de voorgenomen aankoop. Hierbij moet voor de CWS aannemelijk zijn geworden dat er serieuze aankoopplannen waren en dat (mede) door de problemen met de kinderopvangtoeslag de ouder de woning niet heeft kunnen kopen. Dit kan bijvoorbeeld blijken uit een bericht van een bank dat door schulden (in of na de periode dat de Belastingdienst betaald moest worden) geen hypotheek aan de ouder werd verstrekt of correspondentie met vrienden/familie (in of na de periode dat de BD/T betaald moest worden).

Steeds geldt dat het oorzakelijk verband met de kinderopvangtoeslagproblemen aannemelijk moet zijn. De CWS toetst daarbij onder meer het moment van verkoop van de vermogensbestanddelen en de periode waarin de problemen met de kinderopvangtoeslag voor de ouder speelden. Omdat het kan gaan om aanzienlijke bedragen, wordt aan de ouder meer gevraagd aan onderbouwing met schriftelijke stukken. Dit betreft vaak stukken waarvan verwacht mag worden dat de ouder deze nog in het bezit heeft of gemakkelijk kan opvragen bij betrokken instanties. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om een taxatierapport, aankoop- en verkoopbewijzen, correspondentie met hypotheekverstrekker/woningbouwvereniging, informatie over het gewicht van sieraden en/of bankafschriften.

3.7. Verhuiskosten en vervanging inboedel

Het komt soms voor dat ouders als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag hebben moeten verhuizen uit hun huurwoning en daardoor kosten hebben gemaakt. Deze (gedwongen) keuze kan de ouder hebben gemaakt omdat naar een goedkoper alternatief is gezocht om zo de

financiële ruimte te creëren om de terugvorderingen te betalen. Het komt ook voor dat de ouder vanwege grote huurachterstanden de huurwoning is uitgezet via een ontruiming.

Indien aannemelijk is dat de huisuitzetting/ontruiming het gevolg is van de problemen met de kinderopvangtoeslag, wordt hier een vast bedrag voor toegekend. Ook als de ouder om andere redenen dan huisuitzetting of ontruiming verhuisd is, geldt een vast bedrag; dit bedrag is lager dan bij een huisuitzetting of ontruiming, omdat de kosten voor een huisuitzetting of ontruiming hoger zijn. Deze vaste bedragen zijn inclusief inrichtingskosten en de vervanging van eventueel verloren gegane inboedel.

De CWS kijkt ook naar andere mogelijke oorzaken voor de gedwongen verhuizing, die losstaan van de kinderopvangtoeslag. Dit kan ertoe leiden dat de CWS meent dat slechts een deel van de schade is veroorzaakt door de problemen met de kinderopvangtoeslag.

3.8. Kosten leningen, schulden en dwanginvorderingen

Als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag hebben veel ouders schulden gemaakt, ook vaak in de vorm van leningen. Hiervoor geldt dat de hoofdsom van de lening of schuld niet als schade is aan te merken en daarom niet voor vergoeding in aanmerking komt. De bijkomende kosten als rente en administratieve kosten als ook kosten van dwanginvordering kunnen wel voor vergoeding in aanmerking komen. Er moet dan een verband zijn tussen het ontstaan van de bijkomende kosten en de problemen met de kinderopvangtoeslag. Er hoeft geen causaal verband te bestaan tussen het aangaan van de lening of het ontstaan van de schuld en de problemen met de kinderopvangtoeslag. Om de hoogte van de betaalde rente te bepalen, gaat de CWS bij leningen uit van een percentage van de hoofdsom van de lening.

De CWS gaat er bij leningen bij familie/ vrienden/ kennissen van uit dat daarvoor geen rente is betaald. Als dat wel zo is, moet de ouder dat met stukken kunnen onderbouwen.

Voor kosten van dwanginvordering (bijvoorbeeld kosten aanmaningen, kosten deurwaarder, incassokosten) gaat de CWS uit van de door de ouder genoemde kosten tot een maximum van € 2.000. Daarnaast hanteert de CWS een bedrag van € 1.000 aan proceskosten als er een procedure bij de rechter is geweest.

3.9. Kosten juridische bijstand

In verzoeken wordt vaak gevraagd om vergoeding van kosten van juridische bijstand. Het gaat dan bijvoorbeeld om kosten van juridische bijstand voorafgaand aan de erkenning van de kinderopvangtoeslagproblematiek (bijvoorbeeld het voeren van bezwaar- en beroepsprocedures tegen terugvorderingen), de integrale beoordeling of andere juridische procedures waarvan de ouder stelt dat deze het gevolg zijn geweest van de problemen met de kinderopvangtoeslag. Het gaat hierbij nadrukkelijk niet om de juridische kosten die een ouder heeft gemaakt voor het voeren van de procedure bij de CWS. Deze kosten wordt apart van de aanvullende schadevergoeding aan de ouder vergoed (zie hierna onder 4). De CWS maakt bij vergoeding voor kosten van juridische bijstand de volgende verdeling:

COMMISSIE WERKELIJKE SCHADE

1. Kosten van juridische bijstand aangaande de kinderopvangtoeslag voorafgaand aan de erkenning van de kinderopvangtoeslagproblematiek

Voor deze kosten geldt dat voor deze kosten een forfaitaire compensatie in de compensatiebeschikking van UHT is opgenomen. Voor zover deze compensatie te laag is, kunnen de overige kosten door de CWS worden vergoed op basis van de dubbele redelijkheidstoets. Dit houdt in dat de CWS adviseert over de vraag of het redelijk is dat de ouder deze kosten voor rechtsbijstand in dit concrete geval heeft gemaakt en daarnaast of de hoogte van deze kosten gelet op de gevoerde procedure redelijk zijn.

2. Kosten van juridisch bijstand tijdens de integrale beoordeling door UHT

De CWS gaat bij deze kosten ervan uit dat gelet op de geringe taak van de ouder in deze procedure een beperkte rol voor de gemachtigde is weggelegd. Daarom hanteert de CWS hier een maximale vergoeding voor 3 uur tegen een redelijk uurtarief. Dit redelijke tarief heeft de CWS voor de herstelprocedure vastgesteld op bedrag van € 200 tot € 250 per uur, inclusief kantoorkosten en exclusief btw.

3. Kosten van juridische bijstand voor procedures die zijn veroorzaakt door de kinderopvangtoeslagproblematiek

Voor deze laatste categorie geldt dat voor zover de CWS een causaal verband aanneemt tussen de gevoerde procedures en de kinderopvangtoeslagproblematiek, deze kosten kunnen worden vergoed, eveneens met toepassing van de dubbele redelijkheidstoets. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan de kosten om gedwongen verkoop van een woning te voorkomen, uithuiszetting bij huurachterstanden te voorkomen en het voeren van een procedure voor schuldhulpverlening.

Belangrijk bij deze schadepost is dat wanneer sprake is van een vorm van gesubsidieerde rechtsbijstand, door de gemachtigde geen kosten in rekening mogen worden gebracht bij de ouder. Deze meerkosten kunnen daarom ook niet als werkelijke schade bij de CWS worden opgevoerd. Er moet namelijk steeds sprake zijn van schade van de ouder. Onder deze schadepost kunnen daarom alleen de kosten van juridische rechtsbijstand worden vergoed die op basis van een uurtarief door de ouder zijn betaald.

3.10. Medische kosten

Door problemen met de kinderopvangtoeslag kan de ouder ook extra medische kosten hebben gemaakt. Te denken valt aan zorgkosten die niet zijn vergoed omdat de ouder geen aanvullende verzekering meer kon betalen, of de bestuursrechtelijke premie zorgverzekering als de premie voor de zorgverzekering langere tijd niet was betaald. In beginsel is het aannemelijke verhaal van de ouder het uitgangspunt, voor zover de gestelde schade in de tijdlijn past en er geen andere logische oorzaak dan de kinderopvangtoeslagproblematiek voor het ontstaan van de schade volgt uit de beschikbare informatie.

Afhankelijk van de hoogte van de gevraagde vergoeding, kan aan de ouder meer gevraagd worden aan toelichting en onderbouwing van het verzoek. Gedacht kan worden aan dat voldoende moet blijken dat de ouder eerder wel een aanvullende zorgverzekering had en de opgevoerde kosten

COMMISSIE WERKELIJKE SCHADE

door deze aanvullende verzekering zouden zijn vergoed of stukken van het CAK betreffende de bestuursrechtelijke premie zorgverzekering die aan de ouder is opgelegd. Als het zeer hoge medische kosten betreft kan de CWS ook advies vragen aan de extern medisch deskundige.

3.11. Overige vermogensschade

De voorgaande posten zijn de meest voorkomende voorbeelden van schade die een ouder kan hebben geleden door de problemen met de kinderopvangtoeslag. Als een ouder andere kosten heeft gemaakt als gevolg van de problemen met de kinderopvangtoeslag, kan de ouder deze uiteraard ook in zijn verzoek opnemen. De CWS bespreekt dan met de ouder hoe hoog de kosten waren, hoe deze zijn veroorzaakt en welke verdere informatie eventueel nodig is om de kosten zo goed mogelijk te kunnen bepalen. Afhankelijk van de hoogte van het verzochte schadebedrag wordt er meer van de ouder gevraagd ter onderbouwing van de schade, het causale verband met de kinderopvangtoeslagproblematiek en de omvang van de schade.

4. Kosten voor het voeren van de procedure bij de CWS

Het gaat hier om de kosten die worden gemaakt voor het voeren van de procedure bij de CWS. Alle ouders zijn tijd kwijt aan de procedure bij de CWS en maken daar vaak ook kosten voor. De CWS hanteert hiervoor een vaste vergoeding van € 500 per huishouden, inclusief wettelijke rente. Wanneer de ouder wordt geholpen door (maximaal) één niet-professionele gemachtigde (bijvoorbeeld een familielid of vriend), wordt daarnaast een vergoeding van € 200 per huishouden toegekend. Ook dit bedrag is inclusief wettelijke rente. De ouder hoeft hier niet om te vragen. Gelet op de aard van deze kosten vallen deze niet onder de aanvullende werkelijke schade en worden deze daarom apart aan de ouder vergoed om verrekening met al ontvangen compensatie en/of tegemoetkomingen te voorkomen.

Voor rechtsbijstand geldt dat wanneer deze op basis van een toevoeging wordt verleend, er geen kosten bij de ouder in rekening mogen worden gebracht. Er zijn dan geen kosten die door de CWS kunnen worden vergoed (met uitzondering van de eventuele eigen bijdrage). Als de rechtsbijstand wordt verleend door een (professionele) rechtsbijstandverlener op basis van een uurtarief, kunnen deze kosten aan de CWS worden voorgelegd en wordt hierover met toepassing van de dubbele redelijkheidstoets geadviseerd. Daarbij hanteert de CWS als uitgangspunt dat voor de gemiddelde procedure bij de CWS 20 uur aan rechtsbijstand verleend wordt tegen een vastgesteld maximum uurtarief van € 250 (inclusief kantoorkosten, exclusief btw). In individuele gevallen kan van dit uitgangspunt worden afgeweken. Dit bedrag kan per procedure bij de CWS slechts eenmaal worden toegekend.